

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z HISTORII I SPOŁECZEŃSTWA

Spis treści

1. OBSZARY AKTYWNOŚCI UCZNIĄ PODLEGAJĄCE OCENIE
2. INFORMACJE DODATKOWE
3. KRYTERIA OCEN DO KLASY IV
  - a. ocena dopuszczająca
  - b. ocena dostateczna
  - c. ocena dobra
  - d. ocena bardzo dobra
  - e. ocena celująca
4. KRYTERIA OCEN DO KLAS V – VI
  - a. ocena dopuszczająca
  - b. ocena dostateczna
  - c. ocena dobra
  - d. ocena bardzo dobra
  - e. ocena celująca

OBSZARY AKTYWNOŚCI UCZNIĄ PODLEGAJĄCE OCENIE:

Umiejętności:

- udzielanie odpowiedzi na proste pytania postawione do tekstu źródłowego, planu, mapy, ilustracji,
- korzystanie z różnorodnych źródeł i sposobów zdobywania informacji oraz jej przedstawiania i wykorzystania,
- obliczanie upływu czasu między wydarzeniami historycznymi i umieszczanie ich na taśmie chronologicznej,
- dostrzeganie związków teraźniejszości z przeszłością
- tworzenie wypowiedzi o omawianych postaciach i wydarzeniach historycznych,
- przedstawianie własnego stanowiska i próba jego uzasadnienia.

Wiadomości:

- znajomość podstawowych pojęć historycznych, postaci, ważnych miejsc dla dziejów powszechnych i Polski, omawianych wydarzeń historycznych,
- posługiwanie się podstawowymi określeniami czasu historycznego,
- przyporządkowywanie faktów historycznych datom,
- wskazywanie przyczyn i skutków analizowanych wydarzeń historycznych i współczesnych,

Postawa:

- nawyk dociekania w kontekście społecznym - próby odpowiedzi na pytania „dlaczego jest tak jak jest” i „czy mogłoby być inaczej”,
- współpraca z innymi
- udział w zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych (zaangażowanie, wysiłek wkładany w pracę podczas zajęć, stopień realizacji zadań poleconych przez nauczyciela),
- udział w konkursach przedmiotowych.

Pomiar osiągnięć uczniów odbywa się za pomocą następujących narzędzi:

- kartkówki / odpowiedzi ustne,
- testy wiadomości / sprawdziany,
- zadania domowe,
- zeszyty ćwiczeń i zeszyty przedmiotowe,
- uczestnictwo w zajęciach, aktywność na lekcji (na bieżąco),
- prace dodatkowe zadawane przez nauczyciela (projekty, plansze dydaktyczne, prezentacje prac wykonanych w domu),
- udział w konkursach.

Punkty uzyskane ze sprawdzianów przeliczane są na stopnie wg następującej skali:

Procentowa ilość punktów:	Ocena:
100 %	celujący
99,9 % - 86 %	bardzo dobry
85 % - 70 %	dobry
69 % - 50 %	dostateczny
49 % - 30 %	dopuszczający
29,9 % - 0 %	niedostateczny

Przez nieprzygotowanie się do lekcji rozumiemy brak gotowości do odpowiedzi ustnej lub pisemnej, brak zeszytu ćwiczeń lub zadania domowego.

INFORMACJE DODATKOWE:

- nauczyciel dostosowuje wymagania w zakresie wiedzy i umiejętności w stosunku do uczniów, u których stwierdzono deficyty rozwojowe uniemożliwiające sprosta- nie wymaganiom programowym, np. na podstawie opinii poradni psychologiczno- pedagogicznej;
- wszystkie braki wynikające z nieobecności na lekcji uczeń musi uzupełnić wraz z zadaniami domowymi (czas na uzupełnienie zależy od długości nieobecności);
- w ciągu półroczna uczeń może być 3 razy nieprzygotowany do lekcji bez konse- kwencji, o ile wcześniej to zgłosi nauczycielowi; odnotowany ten fakt będzie w dzienniku minusem („-”);

WYJĄTKIEM od zasady nieprzygotowania do zajęć jest ograniczona możliwość zgłoszenia tego faktu w wypadku sprawdzianu pisemnego lub praktycznego, gdyż jest on zapowiadany wcześniej – uczeń jest zwolniony z niego tylko wtedy, gdy był chory (przynajmniej jeden tydzień) lub wystąpiła jakaś szczególna sytuacja;

- odkrycie przez nauczyciela nieprzygotowania bez zgłoszenia pociąga za sobą wstawienie oceny niedostatecznej z odpowiedzi;
- odpowiedzi ustne i kartkówki, które są równoznaczne z dłuższą odpowiedzią ustną, mogą obejmować materiał od jednej do trzech ostatnich lekcji; nie podlegają one poprawie, gdyż są sprawdzaniem bieżącej pracy ucznia; nauczyciel nie musi ich wcześniej zapowiadać;
- przygotowanie do kartkówki z chronologii obowiązuje na każdej lekcji przez cały rok szkolny;
- brak zadania domowego należy zgłosić nauczycielowi przed zajęciami, fakt ten w pierwszym wyznaczonym terminie - zostaje zaznaczony w dzienniku kropką; je- żeli zadanie nie zostanie uzupełnione na następną lekcję – wystawiona zostaje oce- na niedostateczna (można ją poprawić jedynie uzupełniając brak i dostarczając nau- czycielowi pracę do oceny);
- jeżeli temat lekcji lub jakieś zagadnienia są niezrozumiałe dla ucznia, powinien zwrócić się do nauczyciela z prośbą o dodatkowe wytłumaczenie (zgłoszenie to nie może jednak nastąpić później niż dzień przed zaplanowaną kolejną lekcją);

- sprawdziany z poszczególnych działów są istotnym składnikiem oceny półrocznej i końcoworocznej;
- jeśli uczeń jest nieobecny na sprawdzianie, będzie go zaliczać w ustalonym z nauczycielem terminie po lekcjach; zadania będą o porównywalnym stopniu trudności;
- unikanie sprawdzianu skutkuje otrzymaniem oceny niedostatecznej z danego działu;
- każdy sprawdzian (poniżej oceny „bardzo dobrej”) można poprawić jednokrotnie w terminie dwóch tygodni od informacji o ocenie (termin ustalany jest z nauczycielem);
- w niektórych sytuacjach nauczyciel może wyrazić zgodę na poprawę sprawdzianu w innym terminie niż wcześniej ustalony;
- wymagania na poszczególne oceny są wywieszane w sali 24;
- wystawioną ocenę śródroczną lub roczną można jednokrotnie poprawić przed radą klasyfikacyjną, pisząc sprawdzian z całości przerobionego w danym okresie materiału i wykonując zadania praktyczne zgodnie z zasadami zawartymi w Przedmiotowym Systemie Oceniania.

KRYTERIA OCENIANIA:

1. OCENA DOPUSZCZAJĄCA:

Uczeń:

- zna zasady obowiązujące na lekcjach historii; ma orientację w kryteriach oceny przedmiotowej;
- opanował podstawowe pojęcia historyczne - czynnie (samodzielnie wyjaśnia) i w sposób bierny (łączy pojęcia z ich objaśnieniami); czasami popełnia błędy;
- przy pomocy nauczyciela odpowiada na pytania dotyczące najważniejszych kręgów, w których żyje człowiek (rodzina, szkoła, miasto, region, państwo);
- podaje przykłady (1-2) praw dziecka oraz na swoim przykładzie jego obowiązków;
- wymienia: swoje zainteresowania, przykłady rodzinnych pamiątek;
- rysuje prosty schemat drzewa genealogicznego swojej rodziny;
- umie ułożyć według kolejności najważniejsze wydarzenia faktograficzne dotyczące własnej rodziny;
- podaje przykłady grup społecznych, do których należy;
- dokonuje oceny przykładowych zachowań społecznych;
- odczytuje proste informacje zamieszczone na mapie i planie;
- wskazuje na mapie: Polskę, jej stolicę, główne rzeki, góry, Bałtyk, swój region, województwo, Afrykę, Egipt, Nil;
- samodzielnie konstruuje krótkie (dwu – trzyzdaniowe z przykładami) wypowiedzi dotyczące elementów polskiego dziedzictwa kulturowego;
- umie wymienić święta narodowe;
- wie i potrafi opisać, jak wygląda flaga i godło Polski;
- zna pełną nazwę państwa polskiego, imię i nazwisko obecnego premiera oraz prezydenta RP, prezydenta miasta;
- zna słowa hymnu (3 zwrotki i refren);
- potrafi zachować się w czasie odgrywania polskiego hymnu;
- potrafi z pomocą nauczyciela opowiedzieć legendy: „Orle gniazdo”, „O królu Popielu”, „Piaście Kołodzieju”;
- potrafi wskazać ślady przeszłości we własnej miejscowości;
- wymienia muzeum jako miejsce ochrony zabytków oraz zna zasady zachowania w nim;
- wymienia jednostki pomiaru czasu, klasyfikuje wskazane przez nauczyciela czasomierze (dawne - współczesne);

- przy pomocy nauczyciela potrafi zamienić rok na wiek (poprawnie go zapisuje cyfrą rzymską);
- wymienia sposoby zdobywania pożywienia i podaje przykłady mieszkań pierwszych ludzi, opisuje krótko wierzenia;
- nazywa materiał, na którym pisano
- popełnia liczne błędy w zakresie wiedzy merytorycznej i sposobu jej prezentowania;
- wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności, często przy pomocy nauczyciela;
- posiada zeszyt przedmiotowy, w którym występują braki: zadań domowych, tematów lekcji i notatek; jego estetyka jest bardzo niska (liczne błędy ortograficzne, skreślenia, zbędne elementy graficzne); nie przestrzega zasad dotyczących prowadzenia zeszytu wyznaczonych przez nauczyciela;
- potrafi współdziałać w grupie i przy pomocy pozostałych członków wykonać bardzo proste zadania;
- niski poziom wiedzy nie przekreśla możliwości dalszej nauki;
- rokuje nadzieje na uzupełnienie wiedzy programowej.

2. OCENA DOSTATECZNA:

Uczeń:

- opanował czynnie podstawowe pojęcia historyczne wskazane przez nauczyciela;
- formułuje proste wnioski;
- samodzielnie potrafi opowiedzieć o najważniejszych obszarach funkcjonowania człowieka, popełniając czasami błędy rzeczowe i językowe;
- wskazuje miejsce dziecka w rodzinie, szkole i społeczeństwie;
- wymienia potrzeby człowieka, wskazuje te niezbędne do życia;
- określa swoją przynależność do grup społecznych;
- potrafi podać przykład postaw prospołecznych;
- uzasadnia konieczność przestrzegania zasad w życiu społecznym;
- wymienia przykładowe działania samorządu uczniowskiego;
- rozumie, co łączy ludzi należących do jednego narodu;
- potrafi wskazać przykłady źródeł wiedzy o przeszłości oraz dokonać ich podziału;
- nazywa i wskazuje stałe elementy mapy i planu;
- przy pomocy nauczyciela wykorzystuje mapę w czasie omawianych problemów;
- wskazuje na mapie okoliczne miejscowości, państwa sąsiadujące z Polską, miejsca znajdowania się wybranych zabytków z listy UNESCO, przykład miejscowości ze stanowiskiem archeologicznym;
- prezentuje atrakcje turystyczne swojego miasta;
- zna przedstawicieli władzy lokalnej, sposoby ich powoływania i przykłady zadań;
- wyjaśnia pochodzenie nazwy Polska i Lechici w odniesieniu do legend polskich;
- wymienia organy władzy w Polsce i wskazuje ich zadanie;
- wymienia mniejszości narodowe i etniczne w Polsce;
- wskazuje miejsca pamięci narodowej;
- umie korzystać z kalendarza oraz taśmy chronologicznej;
- umieszcza najważniejsze wydarzenia na taśmie czasu z dokładnością do stulecia;
- potrafi zamienić rok na wiek i nazwać poznane epoki;
- wymienia sposoby mierzenia czasu dawniej i dziś, nazywa przyrządy do jego mierzenia;
- potrafi rozpoznać źródła historyczne;
- dokonuje podziału źródeł historycznych;

- wymienia najważniejsze instytucje ochrony zabytków i wie jak się w nich zachować;
- wymienia przykłady zabytków polskich z listy UNESCO;
- opowiada o wybranym odkryciu archeologicznym;
- umie narysować korzeniowe drzewo genealogiczne swojej rodziny oraz na jego podstawie określić związki pokrewieństwa w swojej rodzinie czasami z pomocą nauczyciela;
- dokonuje charakterystyki życia ludzi pierwotnych i przejścia ich do osiadłego trybu życia;
- wyjaśnia znaczenie ognia w życiu pierwszych ludzi i wymienia sposoby jego rozpalania;
- zna wpływ warunków naturalnych na życie ludzi w omawianym okresie (podaje 1 argument);
- zna rodzaje pisma i nazywa materiał, na którym je wykonywano;
- wymienia najważniejsze bóstwa egipskie;
- wykonuje proste zadania i nieliczne o średnim stopniu trudności przy niewielkiej pomocy nauczyciela;
- posiada zeszyt przedmiotowy, w którym występują pojedyncze braki: zadań domowych, tematów lekcji i notatek; jego estetyka jest niska (błędy ortograficzne, skreślenia, zbędne elementy graficzne, brzydkie pismo); stara się przestrzegać zasad dotyczących prowadzenia zeszytu wyznaczonych przez nauczyciela
- samodzielnie wykonuje proste zadania powierzone przez członków grupy przy pracy zespołowej;
- potrafi skorzystać z podstawowych źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela;
- podejmuje próby aktywności własnej w czasie zajęć w sposób zadawalający.

3. OCENA DOBRA:

Uczeń:

- opanował większość zagadnień związanych funkcjonowaniem człowieka w różnorodnych kręgach życia;
- czynnie posługuje się większością pojęć historycznych, nieliczne są opanowane tylko w sposób bierny;
- wyraża opinie i wyciąga proste wnioski dotyczące omawianych zagadnień;
- czyta ze zrozumieniem tekst źródłowy i ikonograficzny, odpowiada na pytania z nim związane;
- podaje sposoby zaspokajania potrzeb;
- zna tradycje swojej rodziny;
- wie, kto tworzy społeczność szkolną;
- podaje przykłady działań samorządu szkolnego;
- wskazuje: znaczenie postaw koleżeńskich dla prawidłowego funkcjonowania społeczności klasowej i szkolnej, sposoby zaspokajania potrzeb;
- omawia wybrane prawa i obowiązki dziecka, członków rodziny;
- wie, czym jest UNICEF;
- próbuje wyrażać opinię na temat postaw prospołecznych ludzi;
- zna zadania muzealnictwa i potrzebę ochrony zabytków;
- wymienia osoby pracujące w muzeum i zadania kustosa;
- opisuje w kilku zdaniach: polskie zabytki z Listy Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Przyrodniczego UNESCO, ważne odkrycia archeologiczne;
- rozumie znaczenie archeologii dla poznania przeszłości
- samodzielnie opisuje wkład Polski dla Europy, nie popełniając błędów rzeczowych i językowych;
- opisuje środowisko naturalne i położenie geograficzne Polski;
- zna wybrane postaci związane z dziejami, legendami i kulturą Polski;
- zna zasady wyboru władzy w Polsce;
- samodzielnie prezentuje treść legend poznanych na lekcji (wskazuje cechy legendy);
- wyjaśnia symbolikę polskich barw narodowych;
- łączy święta państwowe z wydarzeniami historycznymi;
- potrafi przedstawić cechy charakterystyczne swojego regionu;
- zna najważniejsze wydarzenia i postacie z dziejów regionu;
- zna przykłady działań samorządu lokalnego;
- sprawnie posługuje się chronologią, potrafi umiejscowić wybrane wydarzenia na osi czasu;
- wskazuje wydarzenia młodsze i starsze;

- oblicza upływ czasu w zakresie jednej ery;
- określa poprawnie połowy wieku w naszej erze;
- przy pomocy nauczyciela wykorzystuje mapę jako ważny środek dydaktyczny w pogłębianiu i utrwalaniu wiedzy, podaje jej zastosowanie;
- wskazuje na mapie główne regiony Polski (nazywa je), ważne miejscowości, rzeki oraz sąsiadów;
- rozumie rolę polowań dla pierwszych ludzi
- charakteryzuje warunki naturalne poznanych cywilizacji i rolę rzeki;
- wymienia grupy społeczne;
- opisuje wyobrażenia bóstw;
- wymienia narzędzia stworzone przez człowieka w różnych epokach;
- wskazuje osiągnięcia ludzi w poznanych epokach;
- nazywa i opisuje materiał pisarski;
- samodzielnie wykonuje zadania o średnim stopniu trudności i przy pomocy nauczyciela podejmuje próby rozwiązywania zadań o wyższym stopniu;
- posiada zeszyt przedmiotowy, w którym nie występują braki: zadań domowych, tematów lekcji i notatek; pojawiają się pojedyncze błędy ortograficzne, skreślenia, nie ma zbędnych elementów graficznych, pismo jest staranne; przestrzega zasad dotyczących prowadzenia zeszytu wyznaczonych przez nauczyciela;
- popełnia czasami drugorzędne błędy;
- samodzielnie rozwiązuje problemy;
- korzysta czasami z dodatkowych źródeł informacji;
- w czasie pracy w grupie przyjmuje na siebie zadania o średnim stopniu trudności i aktywnie w niej pracuje;
- wykazuje się aktywnością własną w czasie pracy na lekcji;
- korzysta z różnych źródeł informacji wykorzystanych przez nauczyciela w czasie lekcji.

4. OCENA BARDZO DOBRA:

Uczeń:

- udziela odpowiedzi wyczerpujących pod względem faktograficznym;
- swobodnie operuje zdobytą wiedzą i dostrzega związki między poznanymi faktami;
- interpretuje omawiane na lekcji teksty źródłowe (np. fragment Konstytucji RP)
- dostrzega charakterystyczne elementy różnych kręgów bytu człowieka;
- wyjaśnia omawiane zjawiska (np. tolerancja, odmiennosc, sprawiedliwosc) bez podawania przykładów;
- omawia prawa dziecka i wskazuje instytucje udzielajace pomocy w wypadku łamania;
- wyjaśnia zadania UNESCO;
- prezentuje znaczenie rodziny w zyciu czlowieka, pamiatek rodzinnych;
- wyraża opinie na temat tradycji rodzinnych;
- charakteryzuje spolecznosc szkolą (prawa i obowiazki);
- dostrzega przyklady zagrozen dla dzieci i mlodzięzy;
- przedstawia znaczenie: źródeł historycznych, drzewa genealogicznego, mapy, planu, badań archeologicznych jako ważnych elementów dla poznania przeszłości;
- wskazuje na mapie przykłady skupisk Polaków na świecie;
- charakteryzuje więzi łączące naród;
- uzasadnia konieczność poszanowania symboli narodowych;
- wyjaśnia rolę symboli narodowych w życiu narodu, ich związku z legendami, pochodzenie nazwy dynastii Piastów;
- łączy wydarzenia historyczne z miejscami pamięci narodowej;
- podaje przykłady praw i obowiązków obywateli RP;
- charakteryzuje ważne odkrycia archeologiczne na ziemiach polskich;
- wymienia różnorodne formy ochrony zabytków, przykłady cennych zabytków regionalnych;
- dostrzega związki między przyrodą a powstaniem zegarów i kalendarzy;
- charakteryzuje sposoby dawnego określania czasu minionych wydarzeń w dalekiej przeszłości;
- porządkuje wydarzenia według chronologii;
- poprawnie określa połowy wieków;
- wyjaśnia wagę przejścia z koczowniczego do osiadłego trybu życia dla warunków życia ludzi;
- prezentuje zajęcia grup społecznych w państwach starożytnych;
- wymienia i wyjaśnia znaczenie osiągnięć dawnych ludzi;

- określa poznane rodzaje pisma i wyjaśnia ich znaczenie dla poznania przeszłości czy komunikowania się ludzi;
- samodzielnie rozwiązuje większość zadań o wyższym stopniu trudności popełniając nieliczne błędy;
- potrafi umiejscowić omawiane tematy w przestrzeni i czasie;
- potrafi wskazać różnice i podobieństwa w przejawach życia codziennego w różnych epokach;
- wyraża własne opinie w związku z omawianymi zagadnieniami na forum klasy uzasadniając swoje zdanie;
- rozwiązuje nietypowe problemy i zadania postawione przez nauczyciela posługując się nabytymi umiejętnościami;
- posiada zeszyt przedmiotowy, w którym są: wszystkie zadania domowe, tematy lekcji i notatki; nie pojawiają się błędy ortograficzne, pismo jest bardzo staranne; przestrzega zasad dotyczących prowadzenia zeszytu wyznaczonych przez nauczyciela
- bierze udział w konkursach wymagających wiedzy i umiejętności historycznych (dostosowanych do jego poziomu wiekowego);
- sprawnie korzysta ze wszystkich dostępnych i wskazanych przez nauczyciela źródeł informacji oraz potrafi korzystając ze wskazówek dotrzeć do innych źródeł wiadomości;
- prezentuje zdobytą przez siebie wiedzę w oparciu o różne źródła informacji;
- aktywnie uczestniczy w pracy grupy, potrafi kierować jej pracą;
- wykazuje wysoką aktywność w czasie zajęć.

5. OCENA CELUJĄCA:

Uczeń:

- wykazuje na forum szkoły i klasy szczególne zainteresowanie przedmiotem;
- jego dodatkowa wiedza jest wynikiem samodzielnych poszukiwań i przemyśleń;
- zna dzieje własnego regionu i Polski w stopniu wykraczającym poza poznany w czasie lekcji materiał;
- biegle operuje zdobytą wiedzą, samodzielnie rozwiązuje problemy historyczno - społeczne;
- samodzielnie ocenia fakty i wydarzenia, wskazując kilka argumentów potwierdzających jego zdanie;
- potrafi wyjaśnić, w czym wyraża się odmienność i неповtarzalność ludzi (z przykładami);
- w ciekawy sposób prezentuje przygotowane materiały;
- wskazuje na osiągnięcia współczesnej cywilizacji jako pracy minionych pokoleń;
- rozumie znaczenie kompromisu i negocjacji w rozwiązywaniu konfliktów;
- wskazuje na okoliczności powstania hymnu, prezentuje postacie historyczne i wydarzenia, z którymi są związane;
- wyjaśnia znaczenie samorządu terytorialnego dla społeczeństwa demokratycznego;
- przedstawia zakres obowiązków przedstawicieli najwyższych władz państwowych;
- potrafi nie tylko poprawnie rozumować kategoriami ściśle historycznymi (przyczyny - skutki wydarzeń), ale również umie powiązać problematykę omawianą na lekcjach historii z zagadnieniami poznawanymi w czasie lekcji z innych przedmiotów;
- na podstawie posiadanych danych rysuje schemat drzewa genealogicznego (korzeniowego i gałęziowego) dowolnej osoby;
- samodzielnie odczytuje informacje zamieszczone na mapie;
- wskazuje różnice i podobieństwa w pracy historyka i archeologa;
- tworzy własną listę najpiękniejszych zabytków Polski, regionu, legend polskich, stanowisk archeologicznych;
- bezbłędnie posługuje się pojęciami związanymi z czasem, właściwie określa i zapisuje wieki, ich połowy, porównuje kilka dat oraz zaznacza je na taśmie czasu (nie popełnia błędów interpunkcyjnych), określa nazwy epok, oblicza upływ czasu między erami;
- korzysta z pozapodręcznikowych źródeł informacji, do których potrafi samodzielnie dotrzeć, i prezentuje posiadaną wiedzę w czasie zajęć lekcyjnych;

- zeszyt przedmiotowy prowadzony jest wzorowo; znajdują się w nim samodzielnie sporządzone notatki w oparciu o różnorodne źródła;
- systematycznie wzbogaca swą wiedzę poprzez czytanie książek i artykułów o treści historycznej (odpowiednich do wieku);
- potrafi bronić własnego stanowiska posługując się właśnie dobranymi argumentami;
- w czasie konkursów szkolnych wykazuje się wiedzą wykraczającą poza podstawę programową;
- osiąga sukcesy w konkursach obejmujących materiał historyczny na szczeblu miejskim, powiatowym lub wyższym;
- aktywnie i twórczo uczestniczy w zajęciach historycznych organizowanych przez szkołę;
- jest autorem prac wykonanych dowolną techniką o dużych wartościach poznawczych i dydaktycznych, których powstanie wymagało samodzielnego poszukiwania źródeł informacji i aktywności twórczej.

KRYTERIA OCENIANIA

1. OCENA DOPUSZCZAJĄCA:

Uczeń:

- zna zasady obowiązujące na lekcjach historii; ma orientację w kryteriach oceny przedmiotowej;
- przy pomocy nauczyciela odpowiada na pytania dotyczące dziejów, kultury i innych osiągnięć Polski i świata na przestrzeni omawianych epok;
- samodzielnie konstruuje krótkie (dwu – trzyzdaniowe) wypowiedzi dotyczące charakterystycznych elementów dziejów Polski i powszechnych w zakresie omawianych na lekcji epok;
- opanował podstawowe pojęcia historyczne - czynnie (samodzielnie wyjaśnia) oraz w sposób bierny (potrafi łączyć z ich objaśnieniami), czasami popełnia błędy;
- umie ułożyć według kolejności najważniejsze wydarzenia faktograficzne omawianego okresu;
- umieszcza najważniejsze wydarzenia i postacie we właściwej epoce historycznej i państwie;
- potrafi zamienić rok na wiek (przy sporadycznej pomocy nauczyciela);
- potrafi połączyć w sposób bierny najważniejsze postacie historyczne, legendarne i mitologiczne z ich charakterystyką lub wydarzeniami, w których uczestniczyły;
- popełnia liczne błędy w zakresie wiedzy merytorycznej i sposobu jej prezentacji;
- wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności;
- posiada zeszyt przedmiotowy, w którym występują braki: zadań domowych, tematów lekcji i notatek; jego estetyka jest bardzo niska (liczne błędy ortograficzne, skreślenia, zbędne elementy graficzne); nie przestrzega zasad dotyczących prowadzenia zeszytu wyznaczonych przez nauczyciela;
- przy pomocy nauczyciela wykorzystuje mapę do wskazywania kontynentów i państw omawianych na lekcji;
- potrafi współdziałając w grupie i przy pomocy pozostałych członków wykonać bardzo proste zadania;
- niski poziom wiedzy nie przekreśla możliwości dalszej nauki; rokuje nadzieje na uzupełnienie wiedzy programowej.

2. OCENA DOSTATECZNA:

Uczeń:

- samodzielnie potrafi opowiedzieć o podstawowych: faktach z dziejów Polski i powszechnych, osiągnięciach kulturowych i naukowych ludzkości oraz ideach religijnych w omawianych epokach, popełniając czasami błędy;
- potrafi podać przykład adaptacji człowieka do warunków naturalnych oraz ich wpływu na jego życie;
- zna podstawowe postacie i wydarzenia z dziejów Polski i powszechnych;
- rozumie, jaki jest wpływ środowiska naturalnego i położenia geograficznego na rozwój cywilizacji i kultury;
- opanował podstawowe pojęcia historyczne wskazane przez nauczyciela;
- potrafi przedstawić najważniejszą przyczynę i skutek omawianych wydarzeń;
- potrafi wyciągnąć proste wnioski;
- zna najważniejsze postacie mitologiczne i historyczne omawianego okresu historycznego, potrafi dokonać ich krótkiej prezentacji;
- potrafi połączyć drugoplanowe postacie historyczne z ich charakterystyką i osiągnięciami w różnych dziedzinach;
- zna kilka przykładów polskiego dziedzictwa kulturowego;
- umieszcza najważniejsze wydarzenia na taśmie czasu z dokładnością do stulecia;
- potrafi zamienić rok na wiek i porównać daty ze sobą;
- umie nazwać poznane epoki i połączyć je z większością ważnych osiągnięć ludzkości;
- wykonuje proste zadania, a nieliczne, o średnim stopniu trudności, przy niewielkiej pomocy nauczyciela;
- posiada zeszyt przedmiotowy, w którym występują pojedyncze braki: zadań domowych, tematów lekcji i notatek; jego estetyka jest niska (błędy ortograficzne, skreślenia, zbędne elementy graficzne, brzydkie pismo); stara się przestrzegać zasad dotyczących prowadzenia zeszytu wyznaczonych przez nauczyciela;
- samodzielnie wykonuje proste zadania powierzone przez członków grupy;
- potrafi skorzystać z podstawowych źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela;
- stara się aktywnie uczestniczyć w lekcjach;
- przy pomocy nauczyciela wykorzystuje mapę do wskazywania kontynentów, państw i ważnych miejscowości omawianych na lekcji.

3. OCENA DOBRA

Uczeń:

- opanował większość zagadnień związanych z dziejami świata i Polski, ich dziedzictwem kulturowym w omawianych epokach;
- samodzielnie opisuje osiągnięcia człowieka w różnych dziedzinach i epokach, nie popełniając błędów rzeczowych i językowych;
- poprawnie rozumie w kategoriach przyczynowo – skutkowych zjawisk cywilizacyjnych;
- potrafi interpretować fakty, wyjaśniać ich przyczyny i skutki;
- zna najważniejsze wydarzenia i postacie z dziedziny nauki, sztuki i religii obejmujące dzieje własnego regionu, potrafi dokonać ich krótkiej prezentacji;
- czynnie posługuje się większością pojęć historycznych, nieliczne są opanowane tylko w sposób bierny;
- rozumie wzajemne powiązania pomiędzy polityką, religią, sztuką i nauką w omawianych epokach;
- umie wskazać przykłady pomiędzy wierzeniami a wytworami kultury w wybranych epokach
- sprawnie posługuje się chronologią;
- przy pomocy nauczyciela wykorzystuje mapę jako ważny środek dydaktyczny w pogłębianiu i utrwalaniu wiedzy;
- samodzielnie wykonuje zadania o średnim stopniu trudności i przy pomocy nauczyciela podejmuje próby rozwiązywania zadań o wyższym stopniu;
- popełnia czasami drugorzędne błędy;
- samodzielnie rozwiązuje problemy;
- posiada zeszyt przedmiotowy, w którym nie występują braki: zadań domowych, tematów lekcji i notatek; pojawiają się pojedyncze błędy ortograficzne, skreślenia, nie ma zbędnych elementów graficznych, pismo jest staranne; przestrzega zasad dotyczących prowadzenia zeszytu wyznaczonych przez nauczyciela;
- korzysta czasami z dodatkowych źródeł informacji;
- zdaje sobie sprawę z tego, iż nasz rozwój cywilizacyjny zależy od wcześniejszych osiągnięć myśli ludzkiej – potrafi wskazać tego przykłady;
- w czasie pracy w grupie przyjmuje na siebie zadania o średnim stopniu trudności i aktywnie w niej pracuje;
- wykazuje się aktywnością w czasie pracy na lekcji;
- korzysta z różnych źródeł informacji wykorzystanych przez nauczyciela w czasie lekcji.

4. OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń:

- udziela odpowiedzi wyczerpujących pod względem faktograficznym;
- umie wskazać i zaprezentować na przykładach cechy charakterystyczne dla omawianych epok;
- dostrzega charakterystyczne elementy dziedzictwa politycznego, społecznego i kulturowego omawianych na lekcjach epok w życiu codziennym;
- zna charakterystyczne dla wybranych epok sposoby przedstawiania uniwersalnych idei w dziełach sztuki;
- samodzielnie rozwiązuje zadania o wyższym stopniu trudności, popełniając nieliczne błędy;
- swobodnie operuje faktami i dostrzega związki między nimi;
- potrafi poprawnie rozumować w kategoriach przyczynowo – skutkowych wykorzystując wiedzę przewidzianą programem nie tylko historii, ale również pokrewnych przedmiotów;
- potrafi umiejscowić wszystkie wydarzenia w przestrzeni i czasie;
- wyraża własne opinie na temat omawianych zagadnień na forum klasy, uzasadniając swoje zdanie;
- rozwiązuje nietypowe problemy i zadania postawione przez nauczyciela posługując się nabytymi umiejętnościami;
- posiada zeszyt przedmiotowy, w którym są: wszystkie zadania domowe, tematy lekcji i notatki; nie pojawiają się błędy ortograficzne, pismo jest bardzo staranne; przestrzega zasad dotyczących prowadzenia zeszytu wyznaczonych przez nauczyciela;
- bierze udział w konkursach wymagających wiedzy i umiejętności historycznych (dostosowanych do jego poziomu wiekowego);
- sprawnie korzysta ze wszystkich dostępnych i wskazanych przez nauczyciela źródeł informacji oraz potrafi korzystając ze wskazówek dotrzeć do innych źródeł wiadomości;
- prezentuje zdobytą przez siebie wiedzę w oparciu o różne źródła informacji;
- aktywnie uczestniczy w pracy grupy, potrafi kierować jej pracą;
- wykazuje wysoką aktywność w czasie zajęć.

5. OCENA CELUJĄCA

Uczeń:

- wykazuje na forum szkoły i klasy szczególne zainteresowanie przedmiotem;
- umie wykorzystać posiadaną wiedzę z różnych przedmiotów do: prezentacji omawianych epok, wydarzeń w nich występujących, odbioru dzieł sztuki i poznawania kultury;
- jego dodatkowa wiedza jest wynikiem samodzielnych poszukiwań i przemyśleń;
- zna etapy rozwoju politycznego, społecznego i kultury własnego państwa i Europy w stopniu wykraczającym poza poznany w czasie lekcji materiał;
- biegłe operuje zdobytą wiedzą, samodzielnie rozwiązuje problemy;
- samodzielnie ocenia fakty i wydarzenia, wskazując kilka argumentów potwierdzających jego zdanie;
- potrafi nie tylko poprawnie rozumować kategoriami ściśle historycznymi (przyczyny - skutki), ale również umie powiązać problematykę ściśle historyczną z zagadnieniami poznawanymi w czasie lekcji innych przedmiotów;
- na podstawie posiadanych danych rysuje schemat drzewa genealogicznego (korzeniowego i gałęziowego) bogów Grecji i Rzymu oraz Piastów;
- bezbłędnie posługuje się pojęciami związanymi z czasem, właściwie określa i zapisuje wieki, ich połowy, porównuje kilka dat oraz zaznacza je na taśmie czasu;
- korzysta z pozapodręcznikowych źródeł informacji, do których potrafi sam dotrzeć, i prezentuje posiadaną wiedzę w czasie zajęć lekcyjnych;
- systematycznie wzbogaca swą wiedzę poprzez czytanie książek i artykułów o treści historycznej (odpowiednich do wieku);
- potrafi bronić własnego stanowiska posługując się właśnie dobranymi argumentami;
- zeszyt przedmiotowy prowadzony jest wzorowo; znajdują się w nim samodzielnie sporządzone notatki w oparciu o różnorodne źródła;
- w czasie konkursów szkolnych wykazuje się wiedzą wykraczającą poza obowiązującą podstawę programową;
- osiąga sukcesy w konkursach przedmiotowych obejmujących materiał historyczny na szczeblu miejskim, powiatowym lub wyższym;
- aktywnie i twórczo uczestniczy w zajęciach historycznych organizowanych przez szkołę
- jest autorem prac wykonanych dowolną techniką o dużych wartościach poznawczych i dydaktycznych, których powstanie wymagało samodzielnego poszukiwania źródeł informacji i aktywności twórczej.

UWAGA:

Każda ocena przedmiotowa w swoich kryteriach zawiera wymagania oceny niższej.